

Sygn. akt I C 295/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2022 roku

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Rafał Wojnowski

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2022 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w W.

przeciwko M. P. - Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym (...) w S.

o zapłatę

oddala powództwo

Sędzia Sądu Rejonowego Rafał Wojnowski

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 listopada 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej M. P. kwoty 179,47 zł oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwana pełniąc funkcję Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w S. uzyskała od powoda informacje z konta płatnika oraz ubezpieczonego na potrzeby prowadzonych przez siebie postępowań egzekucyjnych (...). Informacje były udzielone na wniosek pozwanej i zgodnie z tym wnioskiem. Za udzielenie informacji pozwana nie zapłaciła, mimo wezwania do zapłaty oraz błędnych postanowień co do podwójnych opłat za udzielenie informacji, ponieważ powód wystawił rachunki wyłącznie na jednokrotne opłaty, jako że dłużnicy posiadali tylko jednego płatnika, albo wcale go nie posiadali.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o odrzucenie pozwu, względnie o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od strony powodowej kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazała, że niniejsza sprawa nie jest sprawą cywilną. Pozwana podniosła, że w podwójne opłaty się nie należą, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych w W. nie zaskarżył postanowień komornika skargami na czynności komornika.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

M. P. będąca Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym (...) w S. w ramach swoich uprawnień w toku prowadzonych postępowań egzekucyjnych występowała z wnioskami do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jako organu administracji publicznej, o udzielenie informacji dotyczących podmiotów, w stosunku do których prowadzone było postępowanie egzekucyjne. Dotyczyło to postępowań egzekucyjnych o sygnaturach (...).

Dowód: - wnioski komornika k. 6-11

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w W. wystawił rachunki za udzielenie informacji z datami 3.04.2020 roku i terminami płatności 17.04.2020 w sprawach (...) na kwoty po 35,73 zł, a w (...) na 36,55 zł z datą wystawienia 5.05.2020 roku i terminem płatności 19.05.2020 roku.

Dowód: - rachunki k. 11-15

Pismem z dnia 24.07.2020 roku powód wezwał pozwaną do dobrowolnego uregulowania należności nie określając o które należności chodzi. Pismem z dnia 5.10.2020 roku ponowiono wezwanie również bez wskazywania konkretnych należności.

Pozwana wezwania odebrała odpowiednio w dniach 4 sierpnia 2020 roku i 14 października 2020 roku.

Dowód: - wezwania do zapłaty, ostateczne wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniami odbioru, k. 6-8v.

Pozwana jako Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym (...) w S. wydała postanowienia w ww. sprawach egzekucyjnych w dniu 13.07.2020 roku w których oddaliła wnioski Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. ponad kwoty wskazane w rachunkach.

Dowód: - postanowienia komornicze k. 21-25v

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo okazało się nieuzasadnione.

Odnosząc się szczegółowo do istoty niniejszej sprawy należy stwierdzić, że obowiązek powoda udzielania komornikowi informacji wynika z postanowień art. 50 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2020 poz. 266 – dalej: „u.s.u.s.”). Zgodnie z tym przepisem dane zgromadzone na koncie ubezpieczonego, o których mowa w art. 40, i na koncie płatnika składek, o których mowa w art. 45, mogą być udostępniane wymienionym w tym przepisie podmiotom, w tym komornikom sądowym, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

Według art. 50 ust. 10 u.s.u.s., dane zgromadzone na kontach, o których mowa w ust. 3, udostępnia się komornikom sądowym w zakresie niezbędnym do prowadzenia postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego albo wykonywania postanowienia o zabezpieczeniu spadku lub sporządzania spisu inwentarza, odpłatnie, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Zgodnie z treścią art. 50 ust. 10aa u.s.u.s. opłatę, o której mowa w ust. 10, wnosi się w terminie 14 dni od dnia wystawienia przez Zakład rachunku.

Art. 50 ust. 10ab u.s.u.s. stanowi, że od nieuiszczonej w terminie opłaty, o której mowa w ust. 10, należne są od komornika sądowego odsetki w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonych przepisami prawa cywilnego. Odsetek nie nalicza się, jeżeli ich wysokość nie przekraczałaby trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188 oraz z 2019 r. poz. 1051, 1495 i 2005) za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej.

Wysokość opłaty za udzielenie komornikowi informacji o danych zgromadzonych na kontach ubezpieczonego lub płatnika składek i sposób jej waloryzacji zostały szczegółowo unormowane w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej dnia 8 października 2015 r. w sprawie wysokości opłaty pobieranej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych za udostępnienie danych komornikom sądowym oraz sposobu jej wnoszenia (Dz.U. 2015 poz. 1701).

Strona pozwana kwestionowała żądanie pozwu wskazując przede wszystkim na niedopuszczalność drogi sądowej. Sąd Rejonowy wskazuje, że dochodzenie ww. należności przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych stało się sporną kwestią w orzecznictwie. Wskazywano bowiem, że jedyną drogą przewidzianą w ustawie dla realizacji takiego roszczenia pozostaje uwzględnienie tej opłaty przez komornika w postanowieniu o ustaleniu kosztów postępowania i możliwość kwestionowania tej decyzji w skardze na czynność komornika (pr. wyrok SN z dnia 14 czerwca 1973 r., I CR 250/73, uchwała z dnia 21 października 2015 r., III CZP 66/15, postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 18 lutego 2014 r., sygn.. akt II Cz 2176/13). W drodze nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 poz. 1027), w dniu 13 czerwca 2017 roku wszedł w życie przepis art. 50 ust. 10ac u.s.u.s., zgodnie z którym,

w sprawach o roszczenia z tytułu opłaty, o której mowa w ust. 10, i odsetek, o których mowa w ust. 10ab, stosuje się przepisy prawa cywilnego. Powyższy przepis przesądza, że stosunki pomiędzy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych a komornikiem układają się na zasadzie cywilnoprawnej.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U.2019.2363, dalej „KosztKomU”), przyznanie należności stanowiącej wydatek, o którym mowa w art. 6 pkt 1-3 lub 6 (należności biegłych i tłumaczy, koszty ogłoszeń, koszty transportu specjalistycznego, należności osób powołanych na podstawie odrębnych przepisów do udziału w czynnościach) wymaga wydania postanowienia. W postanowieniu o przyznaniu należności komornik wskazuje podmiot uprawniony do otrzymania należności i jej wysokość, a jeżeli należność ta ma być pokryta z zaliczki, także zaliczkę, z której należność jest pokrywana.

W związku z przedmiotem postanowienia, o którym mowa w art. 10 KosztKomU podmiotem uprawnionym do otrzymania należności będzie np. biegły, tłumacz, wydawca gazety, właściciel firmy transportowej. Z kolei należności osób powołanych na podstawie odrębnych przepisów do udziału w czynnościach to koszty związane z udziałem Policji, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej, wojskowych organów porządkowych, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, wskazanych w art. 765 KPC, dozorców, kuratorów. Tryb przyznawania ich reguluje art. 13 KosztKomU.

Zauważyć należy, że należność za udzielone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych informacje nie została wymieniona w katalogu wydatków o jakich mowa w art. 10 KosztKomU, co do których możliwe byłoby wydanie przez organ egzekucyjny postanowienia o przyznaniu należności.

Ustawa o kosztach komorniczych przewiduje również tryb zwrotu udokumentowanych wydatków dla podmiotów, które przedstawiły dokument na żądanie komornika, o ile tryb lub koszty przedstawienia dokumentów lub udzielania informacji nie wynikają z odrębnych przepisów (art. 14 ust. 5). Powyższe uregulowanie nakazuje stosować w pierwszej kolejności przepisy szczególne przyznające zwrot wydatku albo wynagrodzenie. W przeciwieństwie do pokrywania kosztów z tytułu kosztu ogłoszeń, kosztów transportu specjalistycznego i należności osób powołanych na podstawie odrębnych przepisów do udziału w sprawie pokrycie należności z tytułu uzyskanego dokumentu czy uzyskanej informacji nie wymaga wydania przez komornika postanowienia (wniosek a contrario z art. 10 KosztKomU). Wystarcza więc zarządzenie o wypłacie.

Przepisy szczególne regulujące tryb i wysokość opłat za udzielanie informacji zawarte są w art. 50 ust. 10 i n. u.s.u.s. oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 8.10.2015 r. w sprawie wysokości opłaty pobieranej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych za udostępnienie danych komornikom sądowym oraz sposobu jej wnoszenia (Dz.U. z 2015 r. poz. 1701).

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, że kompetencja komornika do kształtowania wydatków postępowania egzekucyjnego w świetle art. 14 ust. 5 KosztKomU jest wyłączona w stosunku do powoda, jako że w myśl art. 50 ust. 10ac u.s.u.s. w sprawach o roszczenia z tytułu opłaty za udzielenie informacji, jak i odsetek, stosuje się przepisy prawa cywilnego. Tym samym zarzut pozwanej co do niedopuszczalności drogi sądowej nie zasługiwał na uwzględnienie.

Jak się zdaje pomiędzy stronami procesu doszło do nieporozumienia co do wypłaty należności za informacje, co do których powód nie domagał się sum wielokrotnionych. Wezwania do zapłaty dołączone do akt sprawy nie wskazują o jakie należności Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w W. chodzi, ponieważ pisma mają charakter ogólny. Z urzędu Sądowi wiadomo, że powód w zależności od Oddziału, który zajmuje się udzielaniem informacji wystosowywał do różnych komorników wezwania w zakresie opłat wielokrotnionych. W istocie rzeczy komornik nie ma podstawy prawnej do ustalenia względem organu rentowego w formie postanowienia wysokości danej opłaty. W postanowieniach dołączonych do akt sprawy wskazane jest, że komornik nie oponuje przeciwko naliczeniu opłaty we wskazanych w pozwie kwotach, ponieważ użyto sformułowania „ponad kwotę (...) zł”.

Zdaniem Sądu powód nie wyczerpał trybu administracyjnego, oraz ewentualnie skargowego w zakresie „bezczynności” organu egzekucyjnego i nie zwrócił się przed wytoczeniem procesu o ewentualne wydanie „zarządzeń nadzorczych”

przez Sąd nadzorujący komornika, a także ewentualnie Prezesa Sądu (art. 2 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych). Stąd też powództwo Sąd potraktował jako przedwczesne. Nie ulega wątpliwości, że powodowi służy droga procesu cywilnego zakresie niniejszego sporu, ale również obowiązany jest do przeprowadzenia przedprocesowych czynności, które wykluczają konieczność skierowania sprawy na drogę sądową. W szczególności wskazać trzeba, o czym była już mowa też wyżej, że powód w wezwaniach do zapłaty nie wskazał konkretnych sum i spraw postępowań, za które domagał się w istocie rzeczy pojedynczych opłat. Sąd stoi na stanowisku, że zwielokrotnione opłaty się nie należą i ma to potwierdzenie w dotychczasowej linii orzeczniczej także Sądu Okręgowego w S. jako sądu II instancji. Wydaje się więc, że gdyby komornik dostrzegła, że żądanie dotyczy pojedynczej opłaty to z pewnością by je uregulowała, bowiem z jej postanowień wynika, że za zasadne uznaje jednokrotne opłaty, a kwestionuje tylko wielokrotności i nie ma sporu co do wysokości kwot pojedynczych opłat.

Postanowienia komornika oraz odpowiedź na pozew sugerują, że pozwana pozostawała w przekonaniu, że powód domaga się zwielokrotnionych opłat, podczas gdy w niniejszym postępowaniu dochodzi opłat pojedynczych.

Zatem jeżeli przyjąć, że powództwo nie było przedwczesne to byłoby ono jak najbardziej zasadne.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji wyroku.

2022-05-12